

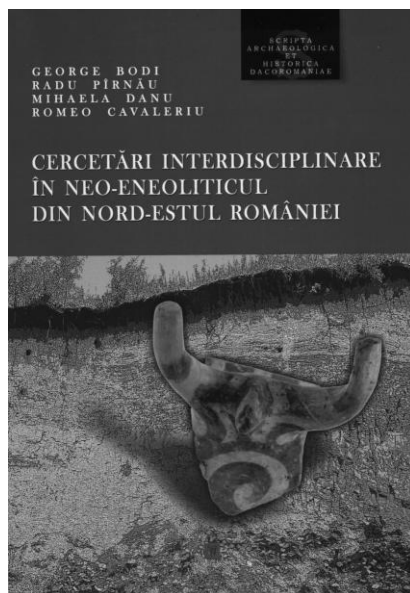
RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE

George Bodi, Radu Pîrnău, Mihaela Danu, Romeo Cavaleriu, *Cercetări interdisciplinare în neo-eneoliticul din nord-estul României*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2013, 181 p., 51 fig.

Acest volum este menit a prezenta rezultatele preliminare obținute prin derularea proiectului CNCS TE nr. 172/2010, *Analiza integrată a datelor arheologice, pedologice, palinologice și arheozoologice din situri neo-eneolitice din estul României*.

Primul capitol al lucrării, intitulat *Introducere*, este alcătuit din două subcapitole. În primul dintre acestea (*Support epistemologic*) unul dintre autori trece în revistă diversele maniere de interpretare a datelor arheologice cunoscute de lumea arheologică în ultimele câteva decenii: Noua Arheologie, arheologia post-procesuală, pragmatismul. Acest din urmă curent interpretativ este considerat ca fiind cel mai promițător pentru o corectă descifrare a informațiilor arheologice. De asemenea, autorul militează pentru „forțarea integrării cunoașterii arheologice în interiorul unui demers transdisciplinar integrat, multivocal, absolut necesar pentru alinierea practicii cercetării la standarde globale și depășirea perspectivei pluridisciplinare actuale”. În acest sens, au fost propuse câteva linii de cooperare între arheologie și domenii precum agricultura, construcțiile sau turismul. Un scop important ce trebuie atins, în opinia sa, este întărirea relațiilor dintre mediul academic și cel privat, prin identificarea de interese și teme de dialog comune. În sub-capitolul *Scurt istoric al cercetării* este menționat obiectivul volumului și anume, investigarea civilizațiilor neo-eneolitice din estul României, prin prisma cercetărilor arheologice, pedologice, palinologice și arheozoologice. În continuare ni se precizează în ce stadiu se află aplicarea acestui model interdisciplinar atât în arheologia din România cât și în cea internațională.

Cel de al doilea capitol, numit *Metodologie* conține date teoretice cu privire la funcționarea diferitelor discipline aplicate în cadrul acestui proiect. În cazul pedologiei s-a explicat maniera de prelevare a probelor de sol, a fost prezentată metodologia ce a stat la baza descrierii morfologice a profilelor de sol și a condițiilor

pedo-genetice, precum și a încadrării taxonomice a solurilor și interpretării analizelor de laborator. Pentru integrarea, prelucrarea și analizarea datelor specialiștii implicați au realizat o bază de date spațiale cu ajutorul Sistemelor Informaționale Geografice. În cadrul sub-capitolului dedicat palinologiei se regăsește un istoric bine documentat, redat într-o manieră critică, asupra evoluției acestei discipline în arheologia românească. Bogatul sub-capitol consacrat arheozoologiei îmbracă aspectul unui mic manual, enumerând și descriind pe rând toate etapele analizei desfășurate în cadrul acestei discipline: recoltarea materialului, spălarea, restaurarea, marcarea, stocarea, identificarea anatomică și taxonomică, osteometria, estimarea vârstei, cuantificarea resturilor faunistice și tafonomia.

Următoarele șase capitole prezintă rezultatele obținute pe șase situri neo-eneolitice: *Isaia-Balta Popii*, *Hoisești-La Pod*, *Scânteia-Dealul Bodești/La Nuci*, *Ruginoasa-Dealul Drăghici*, *Poduri-Dealul Ghindaru*, *Fulgeriș-La Trei Cireși*. Structura capitolelor este similară: Istoricul cercetărilor arheologice, Cadrul fizico-geografic și contextul pedologic, Date arheozoologice și Analiza palinologică, cu mențiunea că aceasta din urmă a fost efectuată doar pentru așezările *Isaia-Balta Popii* și *Poduri-Dealul Ghindaru*. În cazul așezării *Fulgeriș-La Trei Cireși* lipsește și studiul arheozoologic. Aceste sub-capitole cuprind rezultatele primare obținute prin aplicarea metodelor de cercetare corespunzând disciplinelor amintite și descrise din punct de vedere teroretic anterior. Informațiile din text sunt însoțite de fotografii cu siturile și profilele de sol realizate, tabele cu datele arheozoologice și cu cele analitice legate de compoziția solului, hărți, diagrame polinice.

Capitolul *Considerații finale* prezintă concluziile preliminare obținute prin derularea proiectului ce a stat la baza apariției acestei lucrări. Analiza centralizată a studiilor polinice, a celor vizând izotopii stabili de oxigen din două peșteri și a rezultatelor obținute de către autori prin cercetarea solurilor de tip cernoziom din zona de interes a determinat concluzia conform căreia pentru perioada neo-eneolitică se evidențiază o anumită stabilitate a factorilor pedogenetici (climă, vegetație, relief), condițiile fito-climatice fiind asemănătoare, cu mici oscilații, cu cele din prezent. Analizele pe sol, corelate cu datele despre climă și cele legate de morfologia formelor de relief, au indicat ca zone favorabile cultivării plantelor terenurile plate din lunca Bahluiului pentru așezarea de la Hoisești, versantul la baza căruia se află așezarea pentru Isaia și pe fragmentul de la vest de sit pentru așezarea de la Poduri. Investigațiile arheozoologice au relevat că în cazul așezărilor de la Isaia și Poduri predomină bovinele, urmate de grupul ovicaprinelor și porcinelor, în vreme ce în așezarea de la Hoisești, creșterea animalelor pare să nu fi jucat un rol important, speciile sălbatice având o pondere de cca. 39% din totalul resturilor osteologice. O altă concluzie a cercetărilor arheozoologice este aceea că atât animalele domestice, cât și

cele sălbatice erau *sacrificate* (în cazul celor sălbatice considerăm că se poate vorbi mai degrabă de tranșare, ele fiind cel mai probabil sacrificate la locul unde au fost vâdate) la o anumită distanță de așezare, în interiorul sitului fiind aduse cu preponderență elemente ale scheletului axial, mai bogate în carne. Autorii remarcă pentru așezarea de la Hoisești și o anumită specializare a unor membri ai comunității în domeniul păstoritului.

Încheierea constituie prezentarea metodologiei elaborate pentru integrarea datelor cu caracter interdisciplinar într-un discurs specific arheologiei mediului. Cum această metodologie a fost dezvoltată și îmbogățită pe parcursul proiectului, s-a preferat plasarea sa la sfârșitul lucrării, și nu clasic în partea de debut.

Volumul prezentat pe scurt în rândurile anterioare constituie o contribuție importantă atât prin informațiile aduse cât și prin scrierea unei pagini noi într-o carte încă prea subțire a cercetării interdisciplinare în arheologia din România.

Florian MIHAIL

*Institutul de Cercetări Eco-Muzeale „Gavrilă Simion”,
Str. Progresului, nr. 32, 820009, Tulcea*